

?Judici perquè un escorxador de Riudellots reconegui la condició de treballador propi a un operari d'una falsa cooperativa vigatana

Delmer Villanueva, que mai va ser conscient que realment no estés treballant per a l'escorxador, ha denunciat tant a Frigorífics Costa Brava com a la falsa cooperativa OzonetCarn | Aquest veí de Girona va perdre la feina el 2015 després que ni l'escorxador ni la falsa cooperativa li donessin més feina després de patir un greu accident mentre estava treballant



Delmer Villanueva | Josep Comajoan

Delmer Villanueva té 38 anys, viu a Girona des de 1999, on va arribar procedent d'Hondures. Des del 2001 que treballa a la indústria càrnia. Durant anys va anar alternant contractes temporals en diferents empreses. Sempre com a assalariat o, en el pitjor dels casos, per encàrrec d'una ETT. Però sempre amb un contracte de treball per a tercers. Més concretament, durant 13 anys. Fins que l'1 d'agost de 2014 va començar a treballar en una empresa on ja havia estat anteriorment, Frigorífics Costa Brava, de Riudellots de la Selva. Quina seria la seva sorpresa, però, que el contracte no el firmava amb aquella empresa, com havia fet altres vegades, sinó amb OzonetCarn SCCL, una suposada cooperativa amb seu a Vic i de la qual fins el moment de firmar els papers no n'havia sabut mai res.

Delmer Villanueva passava a formar part de l'opac món de les falses cooperatives, ja no com a treballador, sinó com a soci de treball d'una empresa que ni ell sabia de la seva existència. Ni en sabia gaire res més fins que a partir de 2015, arran d'un accident que va patir mentre treballava a Frigorífics Costa Brava, i que l'invalidava per algunes tasques pròpies del sector carni, va haver

de començar un llarg litigi que havia de començar a tenir el seu desllorigador aquest dijous, 1 de febrer, amb el judici que es s'havia de fer als jutjats socials de Girona. Frigorífics Costa Brava, però, després de tants anys de litigi, va insinuar a poques hores del judici la possibilitat d'arribar a un acord. Però res, al cap de cinc mesos les bones paraules del primer moment no s'han concretat en res en ferm i aquest dimarts 10 de juliol hi ha fixada una nova data per al judici.

La demanda s'adreça tant contra Frigorífics Costa Brava SA, per a qui Villanueva entén que realment estava treballant, com contra OzonetCarn SCCL, que és amb qui tenia la relació contractual real. Contractual com a soci de la cooperativa, però dels drets que com a tal li haurien pertocat tampoc en va saber gairebé mai res. Una realitat, la de Delmer Villanueva, com la d'altres milers de treballadors que, emparant-se en el buit legal existent, els deixa desguarnits i en benefici d'uns pocs socis de les suposades cooperatives i, especialment, de la indústria càrnia que els dona ocupació.

Delmer va entrar al sector carni el 2001, al sector dels embotits, fins que el 2006 va començar a treballar amb el ganivet en una sala d'especejament. Abans de treballar per primera vegada a Frigorífics Costa Brava, el 2006, ho havia fet en altres empreses del sector de Riudellots mateix, que responien a acrònims diversos, com Friselva, Norfrisa o Girotrip. El seu primer pas per Costa Brava, però, va durar poc, ja que no li donaven l'oportunitat de treballar amb el ganivet. «Tenia una hipoteca per pagar, i si no treballes amb ganivet, guanyes menys en aquest sector», recorda Villanueva. D'aquí que durant uns anys anés a treballar per a les ETT Activa i Tempogest a Embotits Falgars. Fins que a mitjans de 2014 va reprendre els contactes amb Frigorífics Costa Brava, on ja coneixia l'encarregat general. L'1 d'agost tornava a aquesta empresa de Riudellots, sense saber que en realitat tot i ser en el mateix lloc on havia estat altres vegades, no treballaria més a sou de Frigorífics Costa Brava sinó d'una falsa cooperativa amb seu a Vic.

Ganivets amb mànec negre i ganivets amb mànec groc

La seva primera sorpresa va ser quan li van dir que s'havia de fer autònom. Ell havia portat el seu currículum a l'encarregat de Costa Brava, i els tractes els va tenir, explica, amb les persones de Recursos Humans de Costa Brava. Ja aquell 1 d'agost de 2014, de fet, va començar a veure fins i tot en el lloc de treball algunes diferències. Ell, i alguns pocs treballadors més, tenia un ganivet amb un mànec diferent. No era negre com els de la resta, sinó groc. Després va saber que el color del mànec del ganivet diferenciava els treballadors que estaven contractats per Frigorífics Costa Brava o els que venien d'alguna de les falses cooperatives que ja estaven operant en aquell escorxador gironí.

Qui li va donar el material va ser Costa Brava, però a diferència de les anteriors ocasions, que anava a càrrec de l'empresa, se'l va haver de pagar ell, ja que li van treure del sou el cost de les eines. I especifica: 100 euros cada vegada que compraven ganivets; pel davantal, 120 euros; pels guants, entre 80 i 100 euros. «I si es perdia, o et robaven, el ganivet, tocava pagar-lo altre cop, quan no sempre et donaven el teu», afegeix. Fins i tot la màquina per afilar els ganivets era costejada pels treballadors que depenien d'OzonetCarn, la falsa cooperativa que assortia de treballadors Frigorífics Costa Brava. Una pràctica, la d'haver de pagar el cost de les eines -així com la neteja de la roba de treball- força comuna en el món de les falses cooperatives, on els treballadors formalment són alhora socis de l'empresa i, per tant, en tant que propietaris, responsables del finançament dels mitjans de producció.

L'ambient i el ritme de treball també era diferent de pocs anys abans, quan hi havia estat contracta directament per Frigorífics Costa Brava. «La pressió era el doble o el triple que quan tenies contracte de treball». L'encarregat de la seva secció era un treballador de Costa Brava, «que era qui ens cridava i amenaçava», no algú d'OzonetCarn. «Hi havia un malestar continu, amb amenaçar d'enviar-nos «a la puta calle», o es feia fora gent amb l'excusa que no hi havia feina, quan no era veritat». Explica que hi havia una rotació molt més gran que abans i que «cada setmana o 15 dies podien entrar entre 30 i 50 persones noves». Amb alguns treballadors que «el primer descans ja se n'anaven perquè no suportaven la pressió».



*Delmer Villanueva repassant alguns aspectes de l'expedient judicial amb la seva advocada, Mireia Bazaga
Foto: Josep Comajoan*

Fins que va arribar el dia del mes de juny de 2015, que poc després de les 8 del matí, quan començava la seva jornada laboral a Costa Brava, va tenir l'accident que l'ha portat a la situació, de salut i laboral, actual. Estava treballant tallant pernil, amb caixes de 30 quilos. En un moment donat es va ajupir per deixar la caixa sota la cinta i ja no es va tornar a aixecar. En va parlar amb l'encarregat de sala, i el van treure de la cinta dels pernills i el van dur a la dels caps de llom, que pesen menys. Va demanar per anar al metge perquè li feia molt mal, però ja aleshores li van dir que no s'ho havia fet allà, «i que a casa em faria mal igual». Passades les 4 de la tarda, quan va acabar la jornada laboral, gairebé vuit hores després de l'accident, amb l'ajut de la seva dona, se'n va anar a casa a descansar i mirar que li passés el mal.

A la nit li continuava fent tant de mal que va anar a l'hospital. Durant deu dies va estar trucant a l'empresa perquè l'enviessin a la mútua, en tractar-se d'un accident de treball. El metge de la mútua finalment el va poder visitar i el va enviar a rehabilitació i a un massatgista. Al cap de dos mesos va tornar a treballar. Deu hores i mitja diàries insuportables, ja que el mal no li havia acabat de marxar. «El dolor continuava, ni dormia gairebé, anava a treballar per necessitat», recorda ara. Fins que un dia va dir prou i en plegar va buscar una segona opinió mèdica, ja que a la mútua li deien que tenia lumbàlgia i seguia un tractament de fisioteràpia pel lumbago. «Hi havia gent que ho havia tingut que em deia que no era això, i d'aquí que me'n volgués assegurar». Li van fer una ressonància magnètica i van detectar-li una fissura amb vessament de líquids en un dels discos de l'esquena.

I després de l'acomiadament, el peregrinatge burocràtic

Durant el temps que havia estat de baixa, havia passat de cobrar una mitjana d'uns 1.300 euros a 600. Això el va fer retardar en els pagaments de la hipoteca del pis i a tenir altres problemes

econòmics. Mentrestant, comença un llarg peregrinatge burocràtic, fruit en bona part a la situació irregular de fals autònom treballant en una falsa cooperativa del sector carni. Una història la de Delmer Villanueva que es repeteix en centenars de famílies, captives del sistema pervers que el sector carni per abaratir el cost de la massa salarial a partir dels buits que deixava la llei de cooperatives.

Primer, explica Villanueva, van intentar que es donés de baixa voluntària com a soci cooperativista d'OzonetCarn. Sigui com sigui, al final el van acabar donant de baixa amb data de 30 de novembre de 2015, tot i que la carta no la va rebre fins el 28 de desembre, com si d'una innocentada més del dia es tractés. La carta la hi envia OzonetCarn SCCL, amb seu social al carrer del Sot dels Pradals, en un polígon industrial de Vic on ell ni ha estat mai ni n'havia sentit parlar en sa vida.

El desori general que causava la situació ja prou complexa que sol acompanyar a una baixa mèdica va anar seguit en aquest cas d'una nova sorpresa: no l'havien donat de baixa com a autònom i un bon dia li va arribar una amenaça d'embargament de la Seguretat Social, que li reclamava vuit quotes, que la falsa cooperativa ja havia deixat d'abonar. «Entenc que quan em diuen que ja no hi ha feina és que es talla tot, inclosos els autònoms», lamenta Villanueva. El cas és que a principis de 2016 li va arribar una primera ordre d'embargament de prop de 1.600 euros, que acabaria pagant a través de retencions que li va fer Hisenda en les devolucions que li haurien pertocat de 2016 i 2017. En la seva vida recorda haver-se endeutat per cap altre concepte.

Ara en el judici que s'ha de fer aquest dimarts a Girona es reclama que es declari que hi havia relació laboral, que era un fals autònom «i que la cooperativa és una ficció». Per això es demana que se li pagui la diferència de salari respecte el conveni aplicable en el sector i se l'indemnitzi per danys i perjudicis.

El que ja no li tornaran serà el pis que va perdre després d'endeutar-se amb la hipoteca. Una hipoteca de la qual havia començant pagant 900 euros mensuals, que podia sufragar amb tranquil·litat amb un sou que en els bons moments, abans de la generalització de les falses cooperatives en el sector, podia aproximar-se als 2.000 euros mensuals. I és que la història del pis i les seves relacions amb el banc ja són un altre tema, tan obscur com el de les falses cooperatives. «Vaig batallar per una dació en pagament i me la van anar denegant, fins que els vaig dir que marxava al meu país, els vaig enviar la reserva del vol i una còpia de les claus, dient: aquí teniu; a la tarda em trucaven i en dos dies estava la dació en pagament firmada», recorda.

Ara, en el judici d'aquest dimarts, el pis ja no el recuperarà, però sí que espera obtenir un mínim de compensació pels mals moments que ha passat durant aquests últims anys des d'aquell dia que l'esquena li va dir prou i va començar el peregrinatge de lluita burocràtica contra l'entramat de les falses cooperatives que ha teixit el sector carni a Catalunya. «És pervers que encara hagi de demostrar que no eres soci de cap cooperativa, quan ni havia participat ni se m'havia convocat mai en cap assemblea de socis ni res que se li assembli, em deien 'firma aquí', allà a la cinta on estava treballant, i ho feia», recorda Delmer Villanueva, amb un to compungit però alhora de lluita per la consecució dels seus drets. La d'ell i la dels seus fills, un dels quals, el més gran, de 19 anys, també treballa en el sector carni.